

GELEŽIES JUNGINIAI

Junginiai ir elementinės geležies kiekis juose		Geležies chloridas (28 proc.), gliukonatas (12 proc.), fumaratas (33 proc.), laktatas (19 proc.), sulfatas (20 proc.)
Vartojimas		Vaistai ferodeficitinės anemijos gydymui ir profilaktikai, įeina į dalies polivitaminų sudėtį
Dozavimas		Suaugusiesiems pro burną: gydymui – po 300 mg 2–4 k./d., profilaktikai – 300 mg 1 k./d. Vaikams pro burną: gydymui – po 3–6 mg/kg/d., profilaktikai – 1–2 mg/kg/d. (maksimali dozė – 15 mg/d.)
Toksinė koncentracija		>90 mkmol/l (>4,5–5 mg/l)
Toksinė dozė		20–60 mg/kg elementinės geležies
Mirtina dozė		200–300 mg/kg elementinės geležies
Nėštumo rizikos kategorija		A ir B (injekciniai tirpalai)
Toksinio poveikio mechanizmas		Tiesioginis korozinis poveikis virškinamojo kanalo gleivinei, rezorbuota laisva geležis sukelia ląstelių, tarp jų ir kepenų, nekrozę, organų nepakankamumą
Toksikodinamika, toksikokinetika	Veikimo pradžia	Iki 6 val.
	Veikimo trukmė	Ilga
	Pasisavinimas	Rezorbuojama iš viršutinės plonųjų žarnų dalies (10–30 proc. gydymųjų dozių), rūgšties skrandyje stoka, maistas (ypač pienas), antacidiniai vaistai rezorbciją mažina
	Pasiskirstymo tūris	-
	Ryšys su baltymais	Jungiasi prie transferino
	Metabolizmas	-
	Šalinimo pusperiodis	-
	Šalinimas	Lėtas, pro inkstus, su prakaitu, lupantis epiteliumi, kraujuojant
Apsinuodijimo simptomai		Iš pradžių dėl korozinio virškinamojo kanalo pažeidimo prasideda pykinimas, vėmimas, pilvo skausmai, kraujingas viduriavimas (iki šoko ir kitų komplikacijų), po to daliai pacientų pagerėja (arba jie net pasveiksta), vėliau gali būti koma, hipotenzija, šokas, traukuliai, metabolinė acidozė, krešumo sutrikimai, kepenų nekrozę ir ūminis nepakankamumas, rečiau – inkstų nepakankamumas Geležis ir deferoksaminas skatina <i>Yersinia enterocolitica</i> augimą ir gali lemti sepsį Dėl korozinių pažeidimų galimos vėlyvosios komplikacijos (striktūros, obstrukcijos)
Tyrimai		Geležies koncentracija plazmoje po 4–6 val ir jos dinamika Kraujo dujos ir pH Kepenų fermentų aktyvumas, bilirubinas, krešumo rodikliai Kalis, gliukozė Rentgeninis virškinamojo kanalo tyrimas (dėl neištirpusių geležies tablečių)
Guldymo į ASPI kriterijai		Jei išgerta <20mg/kg elementinės geležies ir nėra apsinuodijimo simptomų, reikia stebėti 6 val., jei išgerta >20mg/kg arba yra apsinuodijimo simptomų, guldoma į lignoninę

GELEŽIES JUNGINIAI

Gydymas	Pirmoji pagalba	Gyvybinių funkcijų palaikymas		
	Sukeltas vėmimas	Vaikams pirmąsias 2 val.		
	Skrandžio plovimas	Pirmąsias 2 val.		
	Aktyvintoji anglis	Neveiksminga		
	Viso žarnyno plovimas	Jeigu nustatomas didelis virškinamajame kanale išplitusių tablečių kiekis ir yra galimybė – taikyti viso žarnyno plovimą polietilenglikolio tirpalu		
	Forsuota diurezė, hemodializė, hemosorbicija neveiksmingos			
	Priešnuodis	<p>Deferoksaminas. Indikacijos: sunkus apsinuodijimas, t.y. šokas, ryški acidozė, stiprus gastroenteritas ir (ar) geležies koncentracija plazmoje >90 $\mu\text{mol/l}$ (>4,5–5 mg/l), rentgenologiškai virškinamajame kanale randama daug geležies junginių tablečių arba išgerta >60 mg/kg dozė</p> <p>Lašinama į veną iki 15 mg/kg/val. greičiu, maksimali paros dozė – 6 g (apie 80 mg/kg), nors, jeigu reikia, galima skirti iki 16 g/d.</p> <p>Galima švirkšti į raumenis, pvz., pradinė dozė – 1000 mg, palaikomosios – po 500 mg kas 4 val., bet sunkiems apsinuodijimams gydyti geriau švirkšti į veną</p> <p>Vaikams lašinama į veną iki 15 mg/kg/val. greičiu arba švirkščijama į raumenis po 90 mg/kg kas 8 val. Maksimali paros dozė – 6 g</p> <p>Gydymą galima nutraukti, kai geležies koncentracija plazmoje <3,5 mg/l arba šlapimo spalva iš rausvos (deferoksamino ir geležies komplekso spalvos) virsta normalia, arba išnyksta apsinuodijimo simptomai</p>		
	Simptominis gydymas	Šokas	Intensyvus gastroenterito ir vidinio kraujavimo gydymas, druskų tirpalų infuzija, jeigu reikia, kraujo perpylimai	
		Traukuliai	Diazepamo, jeigu reikia, barbitūratų	
		Acidozė	Natrio hidrokarbonato į veną, tinkamas traukulių gydymas	
Visos kitos reikalingos priemonės				
Sąveika su kitomis medžiagomis	Askorbo rūgštis padidina geležies rezorbciją iš virškinamojo kanalo			
	Antacidiniai vaistai, chinolonai, cimetidinas, levodopa, metildopa, tetraciklinai mažina geležies rezorbciją iš virškinamojo kanalo			